

PODRÓŻE MARZEŃ

Najpiękniejsze zakątki świata

PODRÓŻE MARZEŃ

Najpiękniejsze zakątki świata

EUROPA 5

ISLANDIA	6
IRLANDIA	10
WIELKA BRYTANIA	14
HOLANDIA	20
NIEMCY	24
DANIA	28
NORWEGIA	32
FINLANDIA	34
SŁOWACJA	38
CZECHY	42
WĘGRY	46
AUSTRIA	50
SZWAJCARIA	54
PORTUGALIA	58
HISZPANIA	62
FRANCJA	68
WŁOCHY	74
CHORWACJA	80
RUMUNIA	86
BUŁGARIA	90
GRECJA	94

AFRYKA 101

SENEGAL	102
BENIN	106
DEMOKRATYCZNA REPUBLICA KONGA	110
KAMERUN	114
NIGERIA	116
KENIA	120
TANZANIA	124
MAROKO	128
ALGIERIA	134
TUNEZJA	138
EGIPT	142
MADAGASKAR	148
REPUBLICA POŁUDNIOWEJ AFRYKI	154

AZJA 161

JAPONIA	162
KOREA POŁUDNIOWA	168
CHINY	172
TAJWAN	178
MONGOLIA	182
KAZACHSTAN	186

Filipiny, Panglao

TURCJA	190
GRUZJA	196
AZERBEJDŻAN	200
IZRAEL	204
KUWEJT	210
KATAR	212
IRAN	216
INDIE	222
NEPAL	230
BIRMA (MJANMA)	234
TAJLANDIA	236
LAOS	242
KAMBODŻA	246
WIETNAM	250
FILIPINY	254
MALEZJA	260
SINGAPUR	264
INDONEZJA	268

AMERYKA PÓŁNOCNA I ŚRODKOWA 275

KANADA	276
STANY ZJEDNOCZONE	282
MEKSYK	292
KUBA	300
GWATEMALA	306
HONDURAS	310
PANAMA	314

AMERYKA POŁUDNIOWA 319

KOLUMBIA	320
EKWADOR	326
PERU	334
BOLIWIA	342
BRAZYLIA	348
URUGWAJ	354
ARGENTYNA	358
CHILE	364

AUSTRALIA I NOWA ZELANDIA 373

AUSTRALIA	374
NOWA ZELANDIA	380

ANTARKTYDA 389

Koloseum w Rzymie

Europa

Europa, kontynent usytuowany na półkuli północnej, to część największego na świecie obszaru lądowego – Eurazji. Powierzchnia Europy to tylko ok. 2% powierzchni całego globu. Leży ona w strefie klimatów umiarkowanych, począwszy od chłodniejszego na północy (a nawet okołobiegunowego) poprzez kontynentalny w części środkowej po podzwrotnikowy na południu. Kontynent otacza ponad 30 zbiorników wodnych, dzięki temu ma on zróżnicowaną linię brzegową, urozmaiconą zatokami i półwyspami. Równie ciekawe jest ukształtowanie powierzchni, z przewagą wielkich obszarów nizinnych oddzielanych pasmami Alp, Gór Betyckich, Pirenejów, Apeninów, Karpat, Gór Dynarskich, Hellenidów i Bałkanu.

Krater Eldborg

Stolica: Reykjavík

Powierzchnia: 103 125 km²

Liczba ludności: 368 590

Gęstość zaludnienia: 3,2 os./km²

Waluta: korona islandzka (ISK)

Strefa czasowa: UTC

ISLANDIA

Islandia – kraj na wyspie na północy kontynentu, usytuowany w strefie chłodnego i surowego klimatu. Zimą temperatury oscylują wokół 0°C, co jest związane z występowaniem ciepłego prądu zatokowego Golsztrom, płynącego z południa z wybrzeży Ameryki Północnej. Latem słupek rtęci nie przekracza zwykle 12°C. Islandię charakteryzuje surowość krajobrazu, skąpy świat fauny i flory, a także wszechobecne ślady działalności sejsmicznej, w postaci wciąż aktywnych wulkanów i gejzerów. Największym miastem jest Reykjavík, w którym żyje aż ponad 130 tys. mieszkańców. Narodową dumą jest genealogia oraz pochodzenie od Celtów i wikingów.

Eldborg, krater oddalony ok. 100 km na północ od Reykiavíku, osiągający 200 m średnicy i 50 m głębokości, jest efektem erupcji wulkanicznych sprzed 5000–6000 lat. O jego urodzie stanowi niezwykle regularny kształt, a także malownicze usytuowanie na rozległej równinie Eldborgarhraun pokrytej lawą. Nie wysoki krater (100 m n.p.m.) można obejść dookoła, a najwygodniejsza trasa wiedzie po stronie południowej. Okolicę zaleca się zwiedzać wyznaczonymi ścieżkami z uwagi na ochronę przyrody, ale również z powodu niebezpieczeństwa kontuzji, jakie grożą podczas spacerów po mocno pofałdowanym terenie porośniętym wysoką trawą.

Heimaey to niewielka wyspa wulkaniczna o powierzchni 13,4 km², na której znajduje się miasteczko o tej samej nazwie. Ciekawe położenie zapewnia wiele atrakcji krajobrazowych, ale jest to również największy rybacki port Islandii. Dla amatorów geologii wyspa to cenne zbiorowisko różnych formacji pochodzenia

wulkanicznego, pozostałych po ostatniej erupcji wulkanu Eldfell w 1973 r. Swoje pasje mogą też tam realizować ornitolodzy, ponieważ teren zamieszkuje ok. 8 mln maskonurów, pojawiających się podczas lata, a także licznych innych gatunków ptactwa migrującego. Heimaey, oddalona ok. 15 km od południowego wybrzeża Islandii, to największa wyspa kraju.

Hveragerði, czyli Ogród Gorących Źródeł, to jedno z najbardziej niezwykłych miasteczek Islandii, ulokowane 40 km na południowy wschód od Reykjavíku. W otoczeniu pól geotermalnych powstały tropikalne ogrody, zakładane przez mieszkańców w specjalnych szklarniach ogrzewanych wodą z gorących źródeł. Takie warunki umożliwiają uprawę egzotycznych roślin i drzew owocowych. Głównym źródłem jest Grýta, o najgorętszych wodach, charakteryzująca się regularnymi erupcjami na wysokość 12 m w odstępach 2 godz. Typowe dla tego miejsca są stałe zmiany krajobrazu, będące wynikiem aktywności sejsmicznej tego terenu.

Jökulsárlón, czyli Lodowcowa Laguna, została utworzona na wodach jeziora Jökulsárlón. Zbiornik jest otoczony lodowcem, który w cieplejszych miesiącach topi się, pęka i wzbogaca jezioro ogromnymi blokami lodowymi, pływającymi

Hveragerði

Wyspa Heimaey

bórsmörk

swobodnie po jego powierzchni. Jökulsárlón pod względem geologicznym jest bardzo młode – powstało ok. 1930 r., podczas cofania się lodowca Breiðamerkurjökull, stanowiącego część Vatnajökull. Poruszanie się łódką po akwenie wymaga sporo wprawy, bowiem spotkanie z bryłą lodu grozi katastrofą. Jezioro połączone jest wąskim ujściem z oceanem i właśnie tamteży lodowe bryły wypływają na szerokie wody. Laguna jest często odwiedzana przez turystów z uwagi na wyjątkowe piękno polarnego krajobrazu. Z tego powodu stanowiła też scenę jednego z filmów o agencji 007.

Bingvellir to z pozoru wielka pusta przestrzeń otoczona wzgórzami, pokryta nieliczną roślinnością i urozmaicona zbiornikami wodnymi. Miejsce, oddalone ok. 50 km na wschód od stolicy, ma duże znaczenie historyczne, ponieważ w 930 r. zebrał się tam po raz pierwszy islandzki parlament. Wśród ciekawostek przyrodniczych i krajoobrazowych obszaru znajdują się nieliczne zabudowania. Na skraju regionu usytuowane jest jezioro Thingvallavatn o powierzchni 84 km² i głębokości 114 m, uważane za największe w Islandii, oraz wiele interesujących

Jökulsárlón

formacji geologicznych, pozostałości po aktywności tektonicznej i wulkanicznej. W 1928 r. na terenie Þingvellir utworzono park narodowy, a w 2004 r. został on wpisany na listę światowego dziedzictwa UNESCO.

Þórsmörk (Lasy Thora) to malownicza dolina na południowym skraju wyspy, oddalona kilka kilometrów od wybrzeża. Otoczona dwoma lodowcami – Tindfjallajökull i Eyjafjallajökull – stanowi oazę zieleni w surowym krajobrazie Islandii. Położenie w zaciszu pomiędzy górkimi szczytami sprawia, że tworzy się tam wyjątkowy mikroklimat, z wyższą wilgotnością i temperaturami. Warunki sprzyjają rozwojowi roślinności, w tym rzadkich gatunków drzew. Lasy Thora stanowią idealne miejsce dla osób preferujących aktywne formy wypoczynku, takie jak wędrówki i trekking, zarówno po terenach górskich, jak i lodowcu.

Reykjavík leży na zachodnim wybrzeżu nad Zatoką Faxa i jest najdalej na północ wysuniętą stolicą świata. Malownicze usytuowanie i zdrowy klimat zachęcają turystów do spędzenia tam czasu, a dodatkowym atutem są zabytki kontrastujące z nowoczesnymi konstrukcjami. Wśród najciekawszych obiektów należy wyróżnić Hallgrímskirkja (dosł. kościół Hallgrímura), zaskakującą kształtem budowlę przypominającą wzgórze zastygłej lawy, z punktem widokowym na szczycie. Równie ciekawa jest restauracja Perlan, zbudowana nad źródłami gorącej wody. Na szczycie tego nowoczesnego budynku można zjeść obiad w obrotowej sali. Inne ciekawostki to Dómkirkjan, czyli katedra wzniesiona w 1796 r., oraz postmodernistyczna siedziba prezydenta miasta – Ráðhús Reykjavíkur – wybudowana z betonu, szkła i lawy, usytuowana nad jeziorem Tjörnin. Warto tam zobaczyć ogromną mapę 3D całej Islandii. Na uwagę zasługuje także skansen Árbæjarsafn ze starymi budynkami przeniesionymi z Reykjavíku.

Stóri Geysir i Strokkur. W Islandii przykłady aktywności tektonicznej są powszechne spotykane, m.in. w formie gejzerów. Stóri Geysir (Wielki Gejzer) zalicza się do najbardziej znanych i zarazem największych. Jego stopniowo znikającą aktywność notuje się już od ponad 600 lat. Obecnie kilka razy w roku wyrzuca wodę na wysokość do 10 m. Stóri Geysir usytuowany jest na pofałdowanej płycie pola geotermalnego, na której obszarze znajduje się też Strokkur, największy na Islandii. Zainteresowani niecodziennym zjawiskiem nie muszą długo czekać, bowiem erupcja słupa wody i pary odbywa się co 5–10 min. Do Strokkur można dojechać w godzinę z Parku Narodowego Þingvellir, kierując się na wschód drogą nr 365.

Reykjavík

Gejzer Strokkur

Klify Moher

Stolica: Dublin

Powierzchnia: 70 273 km²

Liczba ludności: 5 224 884

Gęstość zaludnienia: 74 os./km²

Waluta: euro (EUR)

Strefa czasowa: UTC (zima), UTC+1 (lato)

IRLANDIA

Irlandia to kraj o wyjątkowej kulturze, zamieszkały przez ludność cechującą się silnym przywiązaniem do tradycji. Ukształtowanie powierzchni wyspy jest zróżnicowane – połowę terenu zajmuje Nizina Środkowoirlandzka, bogata w jeziora, bagna i torfowiska. Pozostałe obszary to pasma górskie, w tym Donegalu i Ciarraighe, z najwyższym szczytem Irlandii – Carrantuohill (1041 m n.p.m). Klimat cechują niskie średnie temperatury (5–15°C) oraz duża ilość opadów (nawet do 250 deszczowych dni w roku). Kraj, pełen celtyckich zabytków, jest idealnym miejscem do uprawiania turystyki pieszej i rowerowej.

Dublin (irl. Baile Átha Cliath) usytuowany na wschodnim wybrzeżu kraju ma celtyckie korzenie oraz długą historię zapisaną w zabytkach. Początek miasta sięga ery nowożytnej, ale najstarsze zachowane ślady pochodzą z okresu średniowiecza. W XII w. funkcjonował w tym miejscu rozwinięty ośrodek wikingów, który kilkadziesiąt lat później został podbity przez wojska anglonormańskie. Na ruinach fortecy wikingów wybudowano zamek, który przez wiele lat pełnił funkcję siedziby królewskiej. W 1684 r. zniszczył go wielki pożar, a późniejsza odbudowa całkowicie zmieniła jego wygląd. Równie ciekawe są dublińskie kościoły, które zalicza się do najstarszych na terenie kraju. Kiedy pomiędzy XI i XII w. rodziła się państwowość Irlandii, chrześcijaństwo miało duży wpływ na kształ-

towanie się kultury tego regionu. W mieście zachowały się dwie katedry. Starsza – Christchurch – została wybudowana w 1172 r. na miejscu drewnianego kościoła wikingów. Niestety, intensywne przemiany polityczne i religijne sprawiły, że przez dłuższy

czas stała opuszczona i zaczęła popadać w ruinę. Pod koniec XIX w. świątynię poddano renowacji i przebudowie. Katedra św. Patryka ma ok. 700 lat. Według legendy, powstała na miejscu, w którym święty udzielał chrztu. Aby zobaczyć wszystkie atrakcje miasta, trzeba spędzić w nim co najmniej trzy dni.

Grobowiec Newgrange (irl. Dún Fhearghusa lub Sí an Bhrú), ok. 6 km na wschód od miasta Slane, to jedna z największych tego typu konstrukcji, wchodząca w skład zespołu nazywanego Pałacem na Boyne (irl. Brú na Bóinne). Newgrange, usytuowany w centrum porośniętego trawą obszaru, to gigantyczny spłaszczony na szczycie nasyp o średnicy 85 m i wysokości 11 m, obwiedziony kamiennym murem. Konstrukcja kryje korytarz o długości 19 m, prowadzący do komory grobowej. Prawdopodobnie grobowiec powstał ok. 3200 lat p.n.e. Wewnątrz można zobaczyć skalne rytzy oraz kamienie i przedmioty związane z pochówkiem.

Klify Moher (irl. Aillte an Mhothair) rozciągają się na długości 8 km wzdłuż wybrzeża zatoki Liscannor. Powstały w karbonie, ok. 230 mln lat temu. Zostały wypłukane w miękkich piaskowcach, łupkach i wapieniach, podmywanych przez wodę w prehistorycznym korycie rzeki. Dodatkową ozdobą formacji są wymywane przez wodę deszczową szczeliny, które tworzą delikatną siateczkę pęknięć na powierzchni płaskowyżu. Przez miliony lat podczas sztormów woda niszczyła skały, formując nawisy i urwiska o monumentalnej wysokości. Proces geologiczny w tym rejonie trwa nieprzerwanie od tysięcy lat, wciąż zmieniając krajobraz, wzbogacając go o nowe formy i oderwane od ładu skały. W najwyższym punkcie klifów znajduje się kamienna wieża

Dublin, Christchurch

Grobowiec Newgrange

Klify Moher

Zamek króla Jana w Limerick

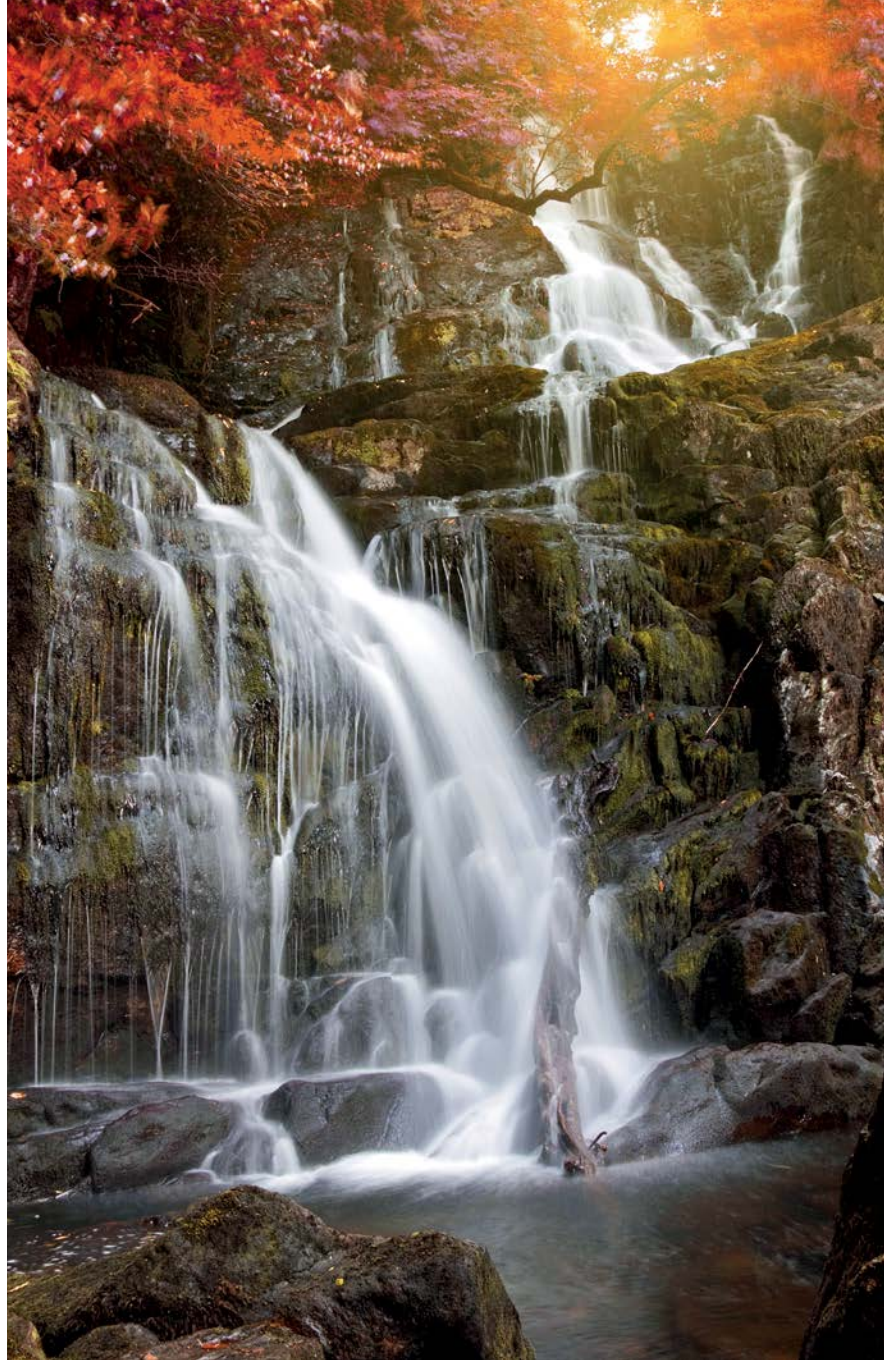

O'Briena, czyli XIX-wieczny punkt widokowy. Klifowe wybrzeże to także idealne miejsce siedliska dla ptaków. W jego okolicy zaobserwowano aż 20 gatunków, w tym rzadkie maskonury, fulmary i alki. Wzdłuż urwiska biegnie niezabezpieczona ścieżka – należy pamiętać, żeby podczas wycieczek zachować szczególną uwagę, ponieważ łatwo tam o wypadek.

Limerick nad rzeką Shannon to miasto o dużych walorach turystycznych. Najważniejszy zabytek architektoniczny to zamek króla Jana, wybudowany w 1212 r. na miejscu pierwotnej osady wikingów z IX w. Po twierdzy pozostało tylko kilka wież, spore fragmenty murów i fortyfikacje. Część budowli została zburzona podczas oblężenia w XVII w. Drugim cennym zabytkiem jest katedra Najświętszej Marii Panny z XII w. Monumentalna świątynia charakteryzuje się surowym wnętrzem i wieloma dekoracjami. W Limerick znajduje się także katedra św. Jana z XIX-wieczną wieżą, zwieńczoną 94-metrową iglicą, najwyższą w Irlandii.

Park Narodowy Killarney (irl. Páirc Náisiúnta Chill Airne), w południowo-zachodniej Irlandii, zajmuje 100 km² terenów górzystych i leśnych, urozmaiconych malowniczymi polodowcowymi jeziorami. Jest to jedno z ostatnich w kraju naturalnych środowisk życia czerwonych jeleni. Początkowo była to prywatna posiadłość, przekazana w ręce państwa w 1932 r. W granicach chronionego obszaru znajdują się też liczne pasma, np. Purple, Shehy, Torc, Mangerton, które są przykładem niezwykle ciekawych formacji geologicznych. Na terenie gór Macgillycuddy's Reeks znajduje się najwyższy szczyt Irlandii – Carruntuohill (1041 m n.p.m.). Prowadzi tędy pieszy szlak Kerry. Na terenie parku znaleziono ślady człowieka pierwotnego i prehistoryczne kamienne kregi. Zachowało się także wiele zabytków architektury, m.in. Muckross Abbey, czyli średniowieczne opactwo, Ross Castle – XIV-wieczna obronna wieża mieszkalna, oraz opactwo Inisfallen usytuowane na wyspie na jeziorze Lough Leane.

Wyspy Aran (irl. Árann) to trzy niepozorne wysepki stanowiące esencję irlandzkiej kultury i tradycji. Lokalny folklor zachował się tam w formie niezmienionej od stuleci, a tradycyjna architektura, zajęcia domowe i gospodarskie, sposoby hodowli, a także produkcja żywności są takie same jak kilkadziesiąt lat temu. Życie mieszkańców opiera się na hodowli owiec, z których wełny i skóry wytwarza się swetry, pasy, obuwie na sprzedaż lub na własny użytek. Można tam też usłyszeć dawny język gaelicki. Wyspy, usytuowane na zachodnim wybrzeżu Irlandii na wysokości miasta Galway, obfitują w piękne krajobrazy urozmaicone klifowymi wybrzeżami. Turyści znajdą tam ciszę i spokój oraz doskonałe warunki na wycieczki rowerowe.

Park Narodowy Killarney

Wyspy Aran, wyroby z wełny

Londyn to jedna z największych na świecie metropolii, siedziba rodziny królewskiej, miasto magiczne, pełne zabytków, parków i centrów kultury. Aby poznać go dokładnie i w każdym ujęciu, trzeba zaplanować co najmniej siedmiodniową wycieczkę. Do najbardziej charakterystycznych zabytków zalicza się pałac Buckingham – rezydencja królewska i jeden z najważniejszych zabytków Wielkiej Brytanii. Pałac nie jest wyjątkowo piękny i bogaty w cenne detale, ale stanowi odwieczny symbol władzy królewskiej, niezwykle ważny dla Brytyjczyków. Jego otoczenie to parki miejskie oraz królewskie ogrody. Na szczególną uwagę zasługuje także wspaniały budynek parlamentu ze słynną wieżą zegarową i dzwonem Big Ben. Kolegiata westminsterska wraz z opactwem o tej samej nazwie są nierozdzielnie związane z Londynem i angielską historią. Przebywali tam królowie Anglii, odbywały się koronacje, a wielu władców spoczęło na terenie opactwa po śmierci. Koronę w katedrze westminsterskiej założyło aż 67 królów i królowych, od Wilhelma I Zdobywcy w 1066 r. po królową Elżbietę II w 1953 r. Na pochówek w tym miejscu zasłużyło 3300 osób ze świata polityki, nauki i sztuki. Za początek opactwa westminsterskiego formalnie uważa się 800 r. Obecna kolegiata romańska jest wynikiem XI-wiecznej przebudowy dokonanej przez Edwarda Wyznawcę w zamian za zwolnienie ze ślubów pielgrzymki do Rzymu. Warto również zobaczyć piękną katedrę św. Pawła,

Londyn, katedra westminsterska

Londyn, pałac Buckingham

Tower of London

pałace Kensington i Kew, a także zabytkowe budynki muzeów, w tym British Museum oraz XVIII-wieczną Tate Gallery. Równie ciekawa jest Tower of London, czyli kompleks zamkowy z wieloma zabudowaniami, otoczony murami obronnymi, który w historii brytyjskiej odgrywał znaczącą rolę. Swoją nazwę zawdzięcza Białej Wieży (White Tower), która była pierwszym wybudowanym w XII w. obiektem i dała początek całemu zespołowi. Obecnie jest to zabytek zamieszkały przez specjalnie powołany zespół strażników, opiekujących się klejnotami królewskimi oraz kolekcją zabytkowej broni. W przeszłości twierdza pełniła wiele różnych funkcji, począwszy od obronnej przez rezydencjonalną aż po więzienną. Jako więzienie wieża miała spore znaczenie dla kształtowania historii, ponieważ przetrzymywano w niej wiele osób ze świata władzy i politycznej opozycji, w tym królową Elżbietę I. Podczas zwiedzania nie można pominąć Trafalgar Square, Tower Bridge i kościoła św. Małgorzaty. Uwagę przyciągają też londyńskie parki z królewskimi Kensington Gardens, rozrywkowa dzielnica West End, jedna z najbogatszych handlowych ulic – Oxford Street, Covent Garden, długa lista pubów i słynne londyńskie Chinatown.

Londyn zaskakuje ogromną ilością terenów zielonych – parków oraz prywatnych ogrodów. Z czasów wiktoriańskich pochodzi zespół nazywany Royal Parks of London, na który składa się osiem odrębnych parków zajmujących łączną powierzchnię ok. 2000 ha. Najstarszy z nich to park św. Jakuba

(St James's Park) z jeziorem, usytuowany w pobliżu pałacu Buckingham. Natomiast najbardziej słynny jest Hyde Park – kompleks założony przez Henryka VIII w połowie XVI w., znany z możliwości swobodnych wypowiedzi na forum publicznym. Największy z parków londyńskich to Richmond Park o powierzchni aż 955 ha – jego teren jest ogrodzony, ponieważ stanowi środowisko wielu gatunków zwierząt.

Park Narodowy Lake District

Opactwa Yorkshire to świadectwo długowiekowej historii Wielkiej Brytanii, w której religia odegrała znaczącą rolę. W czasach średniowiecznych na terenie Anglii powstawało wiele opactw o wyjątkowych walorach architektonicznych. Z powodu zmian dominującego wyznania, uzależnionych od poglądów aktualnych władców, katolickie budowle pozostawały zapomniane i popadły w ruinę. Na terenie historycznego hrabstwa Yorkshire skupiło się ich wyjątkowo wiele, dlatego teren jest bardzo atrakcyjny dla miłośników architektury sakralnej. Można tam zobaczyć imponujące ruiny Fountains Abbey, opactwa ufundowanego w 1132 r., fasadę kościoła w Whitby, pozostałości świątyni w Bolton, ruiny w Rievaulx, Byland, Easby i Jervaulx, Kirkstall Abbey w Leeds i wiele mniejszych świątyń w niewielkich miejscowościach na terenie hrabstwa.

Ruiny Fountains Abbey

Park Narodowy Lake District (ang. Lake District National Park) na zachodnim wybrzeżu, z powodu wyjątkowych krajobrazów jest uważany za najpiękniejsze miejsce w Wielkiej Brytanii. Największą atrakcją jest tam 16 jezior ukrytych w górskich kotlinach polodowcowych, w otoczeniu lasów i malowniczych wodospadów. Pejzaże stanowiły wielokrotnie inspirację malarzy, poetów i dramaturgów. Bliskość morza, jezior, rzek i gór sprawia, że każdy znajdzie tam warunki odpowiednie dla ulubionej formy wypoczynku. Nie zawiodą się także poszukiwacze śladów dawnych cywilizacji, którzy mogą

zobaczyć Castlerigg Stone Circle, jeden z kamiennych kręgów mający ponad 5200 lat. Konstrukcja jest zbudowana z 38 głazów osiagających wysokość ponad 1,5 m.

Park Narodowy Snowdonia (wal. Parc Cenedlaethol Eryri) nazwę zawdzięcza najwyższemu szczytowi Gór Kambrjskich i Walii (Snowdon, 1085 m n.p.m.). Usytuowany w północno-zachodniej części krainy obejmuje zarówno szczyt, jak i szereg przyległych dolin, wypełnionych polodowcowymi jeziorkami. Na powierzchni 2170 km² występują

Park Narodowy Snowdonia, widok ze szczytu Snowdon

przede wszystkim górskie krajobrazy z roślinnością strefową, poczynając od gęstych lasów w dolnych partiach po nagą ziemię na szczytach. Położenie na skraju wyspy sprawia, że w obszarze chronionym znalazł się też znaczny fragment zachodniego wybrzeża. Park jest doskonałym miejscem do uprawiania turystyki pieszej i rowerowej. Można się do niego dostać lokalną linią kolejową Snowdon Mountain Railway.

Perth W rejonie miasta znajduje się najwięcej typowych szkockich zamków. Klany rodzinne zakładały w tej okolicy siedziby od XVI w. Ulokowany w okolicy Aberfeldy Castle Menzies stanowił rodową siedzibę klanu Menzies od XVI w. aż do współczesności. Kamienna budowla obronna cechuje się prostotą, a jedynym urozmaicheniem są narożne wieżyczki. Ciekawym zabytkiem jest także Blair Castle, siedziba książąt z rodu Murray'ów. Duża powierzchnia obiektu i biała elewacja odróżniają go od innych szkockich rezydencji. Do typowego szkockiego krajobrazu zdecydowanie bardziej pasuje zamek Pitlochry, wzniesiony z lokalnego kamienia, urozmaicony licznymi wieżyczkami i przybudówkami. Z kolei Drummond Castle jest otoczony pięknymi tarasowymi ogrodami. Zabudowania pochodzą z XV i XVII w., a ogrody założono w stylu włoskim na początku XVII w.

Stonehenge, usytuowane w połowie drogi między Bristollem i Southampton, słynie z kamiennych kręgów pochodzących z okresu od 3100–1600 r. p.n.e. Są to jedne z najbardziej rozpoznawalnych zabytków na świecie. Budowane

przez ponad tysiąc lat, a nawet dłużej, stanowią przykład wyjątkowego przywiązania do tradycji plemiennych i kontynuowania pracy na przestrzeni wielu pokoleń. Stonehenge to również świadectwo rozwoju myśli technicznej, dzięki której przetransportowano i ustawiono w określony sposób ogromne, ważące nawet 26 ton bloki skalne. Na zespół składają się dwa kręgi oraz szereg konstrukcji ziemnych, tworzących nasypy i aleje o regularnych kształtach.

Walia, jedna z czterech części Wielkiej Brytanii, jest najmniej znana i najrzadziej opisywana w kontekście turystycznych podróży, zabytkowych budowli i lokalnej kultury. Jednak jest to miejsce doskonałe na wakacyjne wyjazdy, bogate w atrakcje architektoniczne i piękne krajobrazy. Celtycka historia przejawia się w licznych symbolach, krzyżach i kurhanach. Nie brakuje tam monumentalnych zamków wznoszących się na wietrznych klifach, dużych miast, jak Cardiff, Swansea i Newport, malowniczych wiosek i pięknych krajobrazów. Zwiedzanie można zacząć od żelaznego kręgu zamków obronnych, odwiedzając po kolei **Harlech**, **Caernarfon**, **Beaumaris** i **Conwy** w północnej części Walii, potem na południu zajrzeć do kościoła St. Giles w **Wrexham**, zwiedzić **Llangollen**, gdzie znajduje się piękny most na rzece Dee, a potem najwyższy walijski wodospad Pistyll Rhaeadr i źródła św. Winifredy w Holywell. Na południu Walii warto odwiedzić przemysłowe miasteczko **Blaenavon**, a następnie trzy największe miasta na południowym wybrzeżu: **Newport**, **Cardiff**, i **Swansea**. Wycieczkę można zakończyć na malowniczych klifach półwyspu **Gower**.

Stonehenge

Walia, zamek Conwy

Alkmaar, targ serowy

Stolica: Amsterdam

Powierzchnia: 41 526 km²

Liczba ludności: 17 475 908

Gęstość zaludnienia: 515 os./km²

Waluta: euro (EUR)

Strefa czasowa: UTC+1 (zima), UTC+2 (lato)

HOLANDIA

Holandia to kraina tulipanów i wiatraków – w takim stwierdzeniu nie ma przesady, ponieważ uprawa roślin kwitnących stanowi podstawę gospodarki całego kraju. Regionalną specyfiką są targi kwiatowe, na których można zobaczyć tysiące odmian roślin ozdobnych. Holandia jest krajem typowo rolniczym, znanym również z produkcji doskonałych serów. Symbolem kraju są także poldery – depresyjne tereny wydarte morzu, osuszone i zabezpieczone specjalnymi groblami oraz tamami przed ponownym zalaniem. Holandia leży w środkowej części Europy, nad Morzem Północnym. Linia brzegowa jest urozmaicona licznymi zatokami. Ponad połowa kraju to tereny usytuowane poniżej poziomu morza. Brak tam wysokich gór, a najwyższym punktem jest 321-metrowy pagórek w Ardenach Niskich.

Alkmaar, w północno-zachodniej Holandii, nad Kanałem Północnoholenderskim, warto odwiedzić w okresie od kwietnia do sierpnia, zwłaszcza w piątek, gdy odbywa się najslawniejszy na świecie targ serowy, przyciągający kupców już od kilkuset lat. I choć obecnie targ ma bardziej charakter atrakcji turystycznej niż formy wymiany handlowej, to główny plac miasta wypełniają niezliczone stoiska z tysiącami kręgów doskonałych holenderskich produktów. W Aalkmar warto też zobaczyć choć część z ok. 400 zabytków, których historia sięga

nawet XIV w. Do najciekawszych zaliczają się budynek wagi miejskiej – The Waag, XVI-wieczny ratusz oraz kościół Grote St. Laurens. Szczególny urok miastu nadają kanały otoczone klasyczną holenderską zabudową.

Amsterdam, poprzecinany licznymi kanałami, to miasto kwiatów i diamentów. Pod koniec XIII w. mała rybacka osada u ujścia rzeki Amstel zaczęła się rozrastać i zyskiwać niezależność pod bokiem wielkich i dominujących francuskich, hiszpańskich i niemieckich sąsiadów. Dziś na miejscu dawnej wioski jest starówka, w której zachwycają zwłaszcza kamienne XVII-wieczne domy, a także Grachtengordel, czyli sieci kanałów, jakimi poprzecinane jest śródmieście. Ciekawostką jest pływający targ kwiatowy – Bloemenmarkt, zlokalizowany w pobliżu Muntplein, wzdłuż brzegu Singel. Miłośnikom sztuki przypadnie do gustu całodniowa wycieczka do dzielnicy muzeów, gdzie godzinami można podziwiać dzieła flamandzkich malarzy wystawione w Rijksmuseum. Wart też zajrzeć do Vondelpark, największego i najładniejszego amsterdamskiego parku ze słynnym ogrodem różanym.

Delft to jedno z najładniejszych holenderskich miasteczek z tradycyjną zabudową, oddalone 6 km od Hagi. Charakterystyczne kamienice z dwuspadowym dachem i zębatymi wykończeniami fasad niejednokrotnie stanowiły przedmiot

Delft

Amsterdam

zainteresowania słynnych malarzy, np. Jana Vermeera. Miasto znane jest także z produkcji wyrobów fajansowych w kolorze nazywanym delfickim błękitem, które można obejrzeć np. podczas zwiedzania Koninklijke Porceleyne Fles, zakładu produkcyjnego działającego nieprzerwanie od 1653 r. Poza miejską zabudową do ciekawszych zabytków zalicza się ratusz, bramę miejską, XIII-wieczny kościół Oude Kerk oraz wiatrak De Roos. Warto też pospacerować wzdłuż malowniczych kanałów nad rzeką Schie.

Edam, niewielkie miasteczko w okolicy Amsterdamu, zachowało wygląd charakterystyczny dla holenderskiej kultury małomiasteczkowej, z kanałami, kolorowymi wąskimi kamienicami i dużą liczbą ogrodów. W Edam nie jeżdżą samochody, co sprawia, że miasto jest jednym wielkim deptakiem. Turyści mogą zaparkować samochód na jednym z licznych peryferyjnych parkingów. Najwięcej zabytkowych budynków znaj-

duje się w okolicy murów miejskich. Do ciekawszych zalicza się Grote Kerk – świątynia znana przede wszystkim z zabytkowego karylionu, który co 15 min wygrywa melodię. Warto również zwiedzić ratusz oraz targ serowy.

Haga to średniej wielkości miasto nad Morzem Północnym, z charakterystyczną zabudową w większości złożoną z piętrowych domów wzniesionych wzdłuż krętych, brukowanych ulic. Najważniejsze zabytki miasta to Ridderzaal, czyli XIII-wieczna Sala Rycerska, wchodząca w skład ogromnego kompleksu pałacowego i znana głównie z dorocznych parlamentarnych wystąpień królowej. W Hadze warto też zobaczyć kościoły Groote Kerk, Nieuwe Kerk i Oud Katholiekkerk, pałac

Huis ten Bosch oraz ratusz. Podczas wycieczki nie można pominąć Mauritshuis, czyli holenderskiego muzeum narodowego, w którym zgromadzono dzieła wybitnych artystów niderlandzkich. Ciekawą dzielnicą jest Scheveningen z kąpieliskami i portem morskim. Okolice miasta znane są z upraw tulipanów. Niezwykłym miejscem jest znajdujące się w pobliżu Hagi miasteczko Madurodam, nazywane często Holandią w miniaturze. Zgromadzono tam makietę najsłynniejszych holenderskich zabytków odtworzone w najdrobniejszych szczegółach w skali 1:25. Amatorzy zakupów powinni zajrzeć na Haagse Mart – jeden z największych targów w Europie.

Park Narodowy de Hoge Veluwe (hol. Nationaal Park de Hoge Veluwe) został utworzony w 1935 r. na północnym skraju Arnhem w celu ochrony przyrody. Dziś stanowi również teren rekreacyjny i miejsce wypoczynku mieszkańców Rotterdamu. Na niewielkiej powierzchni 5500 ha występuje bardzo zróżnicowany krajobraz: od piaszczystych wydmy po dorodne lasy liściaste oraz iglaste. Strefa przejściowa to krzaczaste formacje roślinne i wrzosowiska, lotne piaski i mokłazy. W parku żyją jelenie, muflony i dziki. Na potrzeby rekreacji i turystyki wytyczono tam liczne ścieżki piesze i rowerowe.

Rotterdam, w delcie Renu i Mozy, nad Nową Mozą, to przykład połączenia starej architektury zabytkowej z nowoczesnymi konstrukcjami, jak np. Erasmusbrug (wiszący most ze zwodzonym prześłem), najwyższy biurowiec Maastoren i charakterystyczne domy-kostki w dzielnicy Blaak. Znakiem rozpoznawczym miasta jest słynna widokowa wieża Euro-mast. Do wybitnych przykładów zabytkowej architektury zalicza się XV-wieczny St Laurenskerk (kościół św. Wawrzyńca), XVIII- i XIX-wieczne magazyny na terenie starej przystani Delfshaven, XVII-wieczny Schielandshuis, a także wiele domów miejskich. Interującym miejscem na relaks jest subtropikalne kąpielisko pod wielkim szklanym dachem, w którym bez względu na porę roku panuje afrykański klimat.

Zaanse Schans, ok. 30 km na południe od Alkmaar, to skansen wiatraków stworzony z zabudowań m.in. XVII-wiecznej holenderskiej wioski. Znajduje się tam wiele drewnianych domów wiejskich o przeznaczeniu mieszkalnym i gospodarczym, a także 13 tradycyjnych wiatraków. Pierwsze wiatraki nad rzeką Zaan powstały w 1600 r., początkowo w celu osuszania ziemi, później służyły jako młyny. Pod koniec XVIII w. było ich już ok. tysiąca. W części z nich nadal wytwarza się olej, proszek z gorczycy i pigmenty do farb. Zaanse Schans to świadectwo historii, dzięki któremu można się zapoznać z życiem i kulturą dawnej wsi holenderskiej.

Park Narodowy de Hoge Veluwe

Zaanse Schans

Berlin, Brama Brandenburska

Stolica: Berlin

Powierzchnia: 357 588 km²

Liczba ludności: 83 237 124

Gęstość zaludnienia: 237 os./km²

Waluta: euro (EUR)

Strefa czasowa: UTC+1 (zima), UTC+2 (lato)

NIEMCY

Niemcy, duży kraj w Europie Środkowej, sąsiadujący z Polską i ośmioma innymi krajami europejskimi, ma dostęp do dwóch mórz: Północnego i Bałtyckiego. Ukształtowanie terenu Niemiec jest zróżnicowane – od nizinnych terenów w części północnej po leżące na południu Alpy. Dominuje klimat umiarkowany ciepły, z wilgotnymi zachodnimi wiatrami na północy oraz fenem na południu. Na skutek powojennego podziału na strefy polityczne Niemcy nie są jednakowo rozwinięte gospodarczo. Dominuje przemysł maszynowy, paliwowy, hutniczy, chemiczny i odzieżowy, a także eksport. Kraj znajduje się w pierwszej piątce światowych potentatów gospodarczych. W branży rolniczej dominuje uprawa chmielu, winorośli oraz produkcja piwa, prawdopodobnie największa na świecie. Z Niemiec wywodzą się też największe korporacje światowe branży motoryzacyjnej.

Berlin, stolica Niemiec, jest podzielona na 12 okręgów administracyjnych, które dzielą się na 96 dzielnic, zróżnicowanych zarówno pod względem architektonicznym, jak i funkcjonalnym. Wpływ na wygląd miasta ma również wcześniejszy podział murem berlińskim, oddzielającym dwie strefy polityczne. Najważniejsze zabytki skoncentrowane są w dzielnicy Mitte, gdzie znajduje się m.in. słynna Brama Brandenburska z końca XIX w. W okręgu Tiergarten warto zobaczyć Reichstag – zabytkową siedzibę parlamentu

zbudowaną w latach 1884–1894, a w północnej części wyspy Spreeinsel fascynujące królestwo sztuki, czyli Wyspę Muzeów (niem. Museumsinsel), jeden z najważniejszych kompleksów muzealnych świata, obejmujący: Muzeum im. Bodego (niem. Bode-Museum), Muzeum Pergamońskie (niem. Pergamon-museum), Nowe Muzeum (niem. Neues Museum), Starą Galerię Narodową (niem. Alte Nationalgalerie) oraz Stare Muzeum (niem. Altes Museum). Inne ciekawe zabytkowe obiekty to: Czerwony Ratusz (niem. Rotes Rathaus) z połowy XIX w., pałacyk myśliwski Glienicke, Pałac na Pawiej Wyspie (niem. Schloss Pfaueninsel), Wieża Grunewaldzka (niem. Der Grunewaldturm) zbudowana z okazji stulecia urodzin pruskiego króla i cesarza Niemiec Wilhelma I Hohenzollerna, zespół budowli i ogród Charlottenburg oraz Siegessäule – kolumna upamiętnienia zwycięstwo Prus nad Danią w wojnie duńskiej 1864 r.

Dolina Środkowego Renu (niem. Mittelrheintal) na odcinku pomiędzy Bingen a Koblencją za wyjątkowe dziedzictwo przyrodnicze została wpisana na listę UNESCO pod nazwą krajobraz kulturowy „Oberes Mittelrheintal”. Najcenniejszym walorem regionu są naturalne krajobrazy, urozmaicone winnicami i malowniczymi formacjami geologicznymi. Do najciekawszych elementów ekosystemu zalicza się z pewnością ukształtowanie terenu, zwłaszcza w rejonach przełomu

Berlin, Museumsinsel i wieża telewizyjna

Dolina Środkowego Renu

Schwarzwald, Hornberg

Szlak Braci Grimm, Lwi Zamek w Kassel

Renu, gdzie rzeka zakosami wcina się w pasmo Gór Łupkowych i tworzy malownicze wąwozy z wysokimi na 300 m brzegami klifowymi. W Środkowej Nadrenii wyróżnia się region uprawy winorośli Mittelrhein, rozwijany od czasów rzymskich. Ciekawy jest też zimny gejzer Andernach, który co godzinę na wysokość 60 m wyrzuca strumień wody mineralnej, oraz samotna skała Lorelei. Wąska dolina ze stromymi klifami wymusiła budowę teras, na których od VIII w. uprawiano winorośl. Były to także doskonałe tereny na wznoszenie warowni – wzdłuż 65-kilometrowego odcinka doliny w okresie od XII do XIV w. powstało ponad 40 zamków, m.in. Marksburg, Pfalzgrafenstein, zamek Stolzenfels – symbol reńskiego romantyzmu i Rheinfels.

Schwarzwald jest idealnym miejscem do uprawiania pieszych wędrówek, wycieczek rowerowych, wędkowania i zwiedzania. Słynne górskie krajobrazy, bogactwo przepięknych lasów jodłowych i bukowych, niewielkie wioski, miasteczka, pojedyncze chaty i kościółki, budowane w typowym niemieckim stylu – to tylko kilka z wielu atrakcji regionu. Schwarzwald szczególnie piękny jest wiosną, kiedy łąki pokrywają się kwiatami bylin i ziół, a słońce rozjaśnia odległe szczyty ośnieżonych Wogezów. Specjalnością są niewielkie uzdrowiska, wykorzystujące właściwości klimatu i leczniczych wód.

Szlak Braci Grimm to 600-kilometrowa trasa wiodąca śladami baśni. Opowieści braci Grimm to jedne z najbardziej znanych na świecie utworów literackich dla dzieci. Ich akcja rozgrywa się w niemieckich miasteczkach, lasach i zamkach, które istnieją w rzeczywistości. Trasa rozpoczyna się w mieście narodzin autorów – **Hanau**. Kolejne miejscowości związane są z życiem rodziny Grimmów albo ze scenérią baśni. Z Hanau szlak wiedzie do **Steinau**, czyli miasta, w którym bracia spędzili młodość. Następnie prowadzi do szachulcowego miasteczka **Kassel** do złudzenia przypominającego sceny z niektórych opowieści. W pałacu Bellevue urządzono muzeum tematyczne. Następnym etapem podróży jest osada **Bergfreiheit**, gdzie umieszczono akcję Królowny Śnieżki, w lesie między **Alsfeld** a **Fritzlar** mieszkał Czerwony Kapturek, a masyw górski **Hoher Meißner** był domem Pani Zimy. Ostatnim etapem podróży jest **Brema**, miasto czterech muzykantów.

Szlak Romantyczny (niem. Romantische Straße) to doskonała propozycja dla pasjonatów wędrówek pośród malowniczych krajobrazów. Na trasie o długości 350 km można zobaczyć piękne bawarskie zamki usytuowane pośród alpejskich krajobrazów, średniowieczne miasteczka i tradycyjne wioski. Pomiędzy Würzburgiem na północy a Füssen mija się ok. 20 miejsc, które koniecznie trzeba zobaczyć. Zwiedzanie jest możliwe zarówno samochodem, jak i na rowerze. Wytyczono dwie trasy – dłuższą i krótszą, przy czym dłuższy szlak przeznaczono dla rowerzystów. Wycieczkę rozpoczyna się we **Würzburgu**, gdzie koniecznie trzeba zobaczyć imponującą twierdzę **Marienberg**. Na wino i do oglądania zabytków zaprasza **Lauda Königshofen**, w **Bad Mergentheim** trzeba zwiedzić Deutschordenschloss, czyli krzyżacki zamek wzniesiony 800 lat temu. W **Weikersheim** znajduje się renesansowa rezydencja rodu Hohenlohe z pięknym ogrodem, a w **Röttingen** ok. dwukilometrowy szlak zegarów słonecznych oraz malownicza starówka. Kolejne miasta na trasie to: **Creglingen** (ołtarz Tilmana Riemenschneidera, XIV-wieczny dom chłopski i zamek), **Rothenburg ob der Tauber** (mury miejskie z potężnymi basztami, gotycki kościół św. Jakuba z trzema ołtarzami Tilmana Riemenschneidera, Średniowieczne Muzeum Kryminalne), **Schillingsfürst** (zamek Schillingsfürst ze schroniskiem dla sokołów), **Feuchtwangen** (zabytkowa starówka, kościoły i klasztory, mury miejskie), **Dinkelsbühl** (mury miejskie z XIV i XV w., stare kamieniczki, gotycka katedra św. Jerzego i Dom Niemiecki z XVI w.), **Nördlingen** (miasteczko położone pośrodku ogromnego krateru meteorytowego Nördlinger Ries; panoramę można podziwiać z wieży kościoła św. Jerzego), **Harburg** (900-letni zamek), **Donauwörth** (kolorowe fasady Reichsstrasse, wieże kościołów, pozostałości murów miejskich), **Augsburg** (renesansowy ratusz,

Szlak Romantyczny, zamek Neuschwanstein

katedra Nawiedzenia Marii Panny, socjalna dzielnica Fuggerei), **Landsberg am Lech** (500 historycznych budynków na tle Alp), **Schongau** (XV-wieczny Ballenhaus, plac Mariacki, zamek Schongau), **Rottenbuch** (klasztor Augustianów i wnętrza kościoła Narodzenia NMP), **Steingaden** (rokokowa świątynia Wieskirche), **Halblech** (cztery jeziora, 200 km tras rowerowych i pieszych, wyciągi i 30 km tras do narciarstwa biegowego), **Schwangau** (zamki Neuschwanstein i Hohenschwangau) oraz **Füssen** (późnogotycki Wysoki Zamek, barokowy klasztor św. Magnusa, muzeum miniaturowych kolejek).

Wyspy Fryzyjskie to archipelag kilkudziesięciu różnej wielkości wysp rozrzuconych wzdłuż wybrzeża Morza Północnego. Całość podzielona jest na trzy części – Wyspy Zachodniofryzyjskie, Wschodniofryzyjskie i Północnofryzyjskie – i pozostaje pod zarządem trzech państw: Holandii, Danii i Niemiec. Do Niemiec należy część wschodnia z siedmioma większymi, zamieszkаныmi wyspami oraz cztery wyspy w części północnej. Większość jest dostępna jedynie drogą wodną, tylko dwie są połączone z lądem mostami. Linia brzegowa wysp jest ustawicznie przekształcana przez przypyły i sztormy. Naturalny krajobraz, spokój oraz różnorodność awifauny w surowym wietrznym klimacie to największe atuty turystyczne. Na wyspie Sylt koniecznie trzeba zobaczyć czerwone klify i ogromną plażę. Na terenie archipelagu jest też wiele malowniczych wiosek.

Plaża na Bornholmie

Stolica: Kopenhaga

Powierzchnia: 40 039 km²

Liczba ludności: 5 837 000

Gęstość zaludnienia: 136 os./km²

Waluta: korona duńska (DKK)

Strefa czasowa: UTC+1 (zima), UTC+2 (lato)

DANIA

Dania, niewielki kraj o ciekawym położeniu, częściowo na stałym lądzie, a częściowo na dziesiątkach wysp, to najmniejsze państwo nordyckie, stanowiące łącznik pomiędzy stałym kontynentem a krajami północnymi. Na kontynencie Dania graniczy z Niemcami, a od Szwecji oddziela ją cieśnina Sund. Na całym obszarze kraju dominują niziny. Teren państwa tworzy 406 wysp oraz Półwysep Jutlandzki, będące efektem ostatniego zlodowacenia. Zamieszkanymi jest 79 wysp, w tym największe: Zelandia, Fionia, Lolland, Bornholm i Falster. W kraju panuje klimat umiarkowany morski ciepły, z temperaturami średnimi od -0,5 do 17°C oraz sporymi opadami rocznymi.

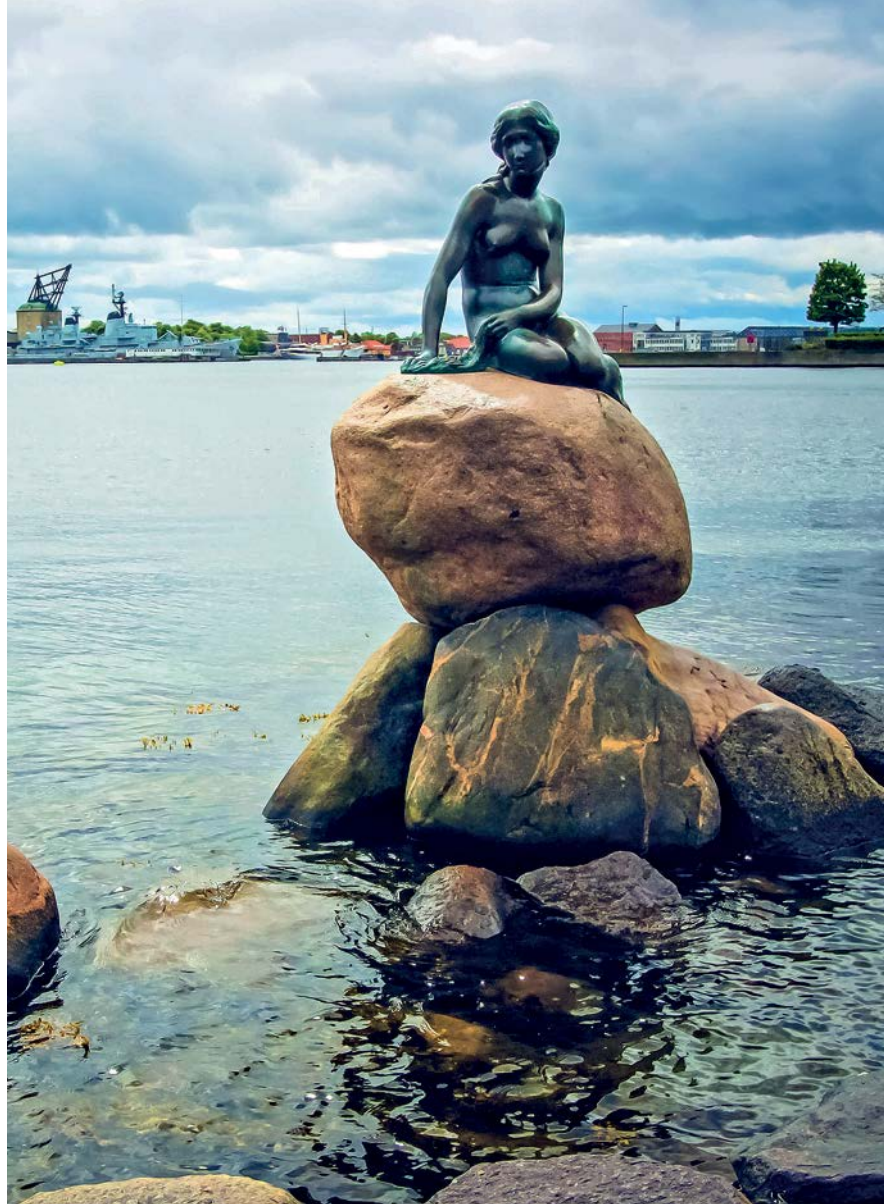
Bornholm – wyspa na Bałtyku u wschodnich wybrzeży Szwecji – nazywany jest Majorką Północy z powodu dużego nasłonecznienia. Łagodny klimat i niezwykła przyroda, idealne miejsca do wędrowania, a także bogata infrastruktura przyciągają wielu turystów. Bornholm jest stworzony dla osób, które kochają aktywny wypoczynek. Wyspa w większości ma charakter

nizinny, a teren tylko w niewielu miejscach jest pagórkowaty, dlatego jest to idealne miejsce dla rowerzystów. Na Bornholmie znajdują się dwa porty umożliwiające podróżowanie na kontynent i rejsy wycieczkowe. Na wyspie można podziwiać różnorodne krajobrazy, począwszy od malowniczych klifów przez stary las Almindingen po wydmy i piękne plaże na południu. Każdy może znaleźć coś dla siebie, zarówno amatorzy kąpiei słonecznych, jak i spacerów, wycieczek rowerowych, łowienia ryb, żeglowania, a nawet gry w golfa.

Helsingør, leżące 40 km od Kopenhagi miasteczko, słynie z twierdzy Kronborg, jednego z najpiękniejszych duńskich zamków wpisanego na listę UNESCO. Zbudowany w XV w. nad cieśniną Sund jest przykładem obronnej fortecy o niezwykłych możliwościach. Obiekt jest też często kojarzony z najsłynniejszą duńską postacią literacką – Hamletem. Związek jest tak silny, że wybudowano nawet symboliczny grób księcia, przy którym każdego roku odbywają się przedstawienia sztuk Szekspira. Poza zamkiem w Helsingør warto także zobaczyć XVI-wieczny pałac Marienlyst, kilka zabytkowych kościołów, ciekawe muzea i średniowieczną zabudowę historycznego centrum.

Kopenhaga (duń. København), stolica Danii, jest usytuowana na wyspach Zelandia i Amager, w sąsiedztwie cieśniny Sund. Symbolem miasta jest Syrenka (duń. Den lille havfrue), której pomnik (1913 r.) znajduje się w porcie. Postać pochodzi z baśni pt. *Mała syrenka* napisanej przez H.Ch. Andersena. Obowiązkowym punktem zwiedzania jest pałac królewski Amalienborg – warto się tam wybrać podczas uroczystej zmiany warty – oraz letnia rezydencja władców Rosenborg (obecnie muzeum poświęcone dynastii Oldenburgów i jeden z najbardziej rozpoznawalnych budynków stolicy). Uzupełnieniem trasy turystycznej może być dawny pałac biskupów Christiansborg, dziś siedziba parlamentu. Typowo militarny charakter ma natomiast Kastellet – cytadela z bramami Norweską i Zelandzką. Na jej terenie znajduje się też

Kopenhaga, Syrenka

Helsingør, twierdza Kronborg

Kopenhagen

Legoland

zabytkowy kościół oraz wiatrak z 1847 r. Do ciekawszych zabytków sakralnych miasta zalicza się barokowy kościół Najświętszego Zbawiciela (duń. Vor Frelsers Kirke) z XVII w. oraz luterńska katedra Marii Panny (duń. Vor Frue Kirke). Odmienny styl prezentuje ekspresjonistyczny kościół Grundtviga (duń. Grundtvigs Kirke). W Kopenhadze warto też zajrzeć do XVII-wiecznej dzielnicy robotniczej Christianshavn, zobaczyć zabytkowy ratusz i odwiedzić jedną z wielu kawiarni przy placu Kongens Nytorv.

Legoland jest znany na całym świecie dzięki klockom Lego. Zbudowany tam park rozrywki to szereg konstrukcji podzielonych na strefy tematyczne, w całości wykonanych z milionów małych klocków. W parku o powierzchni 14 ha znajduje się wiele miniatur znanych budowli, stadion, zwierzęta i postaci z bajek, a także ogromny rollercoaster. Uzupełnieniem atrakcji są kina i kawiarnie oraz place zabaw. Park, otwarty w 1968 r. w miejscowości Billund, 30 km na zachód od Vejle, jest jednym najchętniej odwiedzanych tego typu miejsc w Europie.

Ribe, w zachodniej Danii, na południe od Esbjergu, to najstarsze duńskie miasto. Powstało w okresie średniowiecza i zachowało charakter oraz atmosferę z tamtego okresu. Wzdłuż brukowanych wąskich i krętych uliczek stoją typowe gotyckie domy z czerwonej cegły. Powszechna jest też zabudowa z tzw. muru pruskiego. Najstarszy zachowany świecki budynek to Puggård wzniesiony pod koniec XIII w. Do najcenniejszych i zarazem najstarszych zabytków Ribe zalicza się również świątynie z XV-wieczną katedrą i kościołem św. Katarzyny na czele, ratusz oraz pozostałości zamku królewskiego z XII stulecia.

Roskilde – niewielka miejscowość niedaleko Kopenhagi – to miejsce o niezwyklej wadze historycznej dla całej Danii. Znajduje się tam najsłynniejsza duńska katedra Roskilde, wzniesiona w średniowieczu, na której wzorowano sakralną architekturę w Europie Północnej. W świątyni koronowano królów, wielu z nich zostało w niej pochowanych. Choć miasteczko jest niewielkie (45 tys. mieszkańców), może się poszczycić pałacem królewskim (duń. Det Kongelige Palæ) wzniesionym w XVIII w. jako rezydencja dla duńskiej rodziny królewskiej podczas jej wizyt w Roskilde. Później zamek służył jako pałac biskupi. Z XI w. pochodzi kościół Marii Panny (duń. Vor Frue Kirke). Warto też zobaczyć dwie XII-wieczne świątynie: św. Jerzego na Górze (duń. Skt. Jørgensbjerg Kirke) oraz św. Jakuba (duń. Skt. Ibs Kirke). Zainteresowani kulturą normańską mogą zajrzeć do lokalnego Muzeum Łodzi Wikingów. Młodszy turyści z pewnością będą też zainteresowani jednym z największych rockowych koncertów na świecie, jakim jest Roskilde Festival.

Ribe

Katedra Roskilde

Bergen

Stolica: Oslo

Powierzchnia: 385 207 km²

Liczba ludności: 5 425 270

Gęstość zaludnienia: 14 os./km²

Waluta: korona norweska (NOK)

Strefa czasowa: UTC+1 (zima), UTC+2 (lato)

NORWEGIA

Norwegia, państwo położone w Europie Północnej na Półwyspie Skandynawskim, w sąsiedztwie Finlandii, Szwecji i Federacji Rosyjskiej, charakteryzuje się niewielkim i nierównomiernym zaludnieniem. Obszary północne to najczęściej ogromne pustkowia, a 73% ludności mieszka w miastach na południu. Na południu kraju panuje klimat umiarkowany morski, zmieniający się w chłodny ku północy, aż po subpolarny. Norwegia ma długą linię brzegową, której ozdobą są przepiękne fiordy, największe i najliczniejsze na świecie. Wraz z lodowcami stanowią cel wielu turystycznych wypraw.

Bergen, na południowo-zachodnim wybrzeżu Norwegii, zwane bramą do fiordów, szczyci się hanzeatyckim portem Bryggen ze słynnym zespołem drewnianej zabudowy w 1979 r. wpisanym na listę UNESCO. W 1872 r. powstało działające do dziś Muzeum Hanzeatyckie, gdzie można odbyć prawdziwą wyprawę w czasie. Pośród zabytkowej architektury miasta wyróżniają się: XIII-wieczna rezydencja królewska z bankietową salą Håkona, Wieża Rosenkrantza i kościół św. Marii z XII w. Niezwykle cennymi obiektami są dwie drewniane rezydencje Damsgård i Alvøen, obie z XVIII w. W Bergen trzeba się przejechać kolejką linową Fløibanen oraz wybrać na targ rybny, a także odwiedzić Muzeum Trolldhaugen w domu słynnego kompozytora Edwarda Griega, gdzie można posłuchać kameralnego

koncertu. Uzupełnieniem atrakcji jest akwarium miejskie, skansen Muzeum Starożytności Bergen i Centrum Nauki.

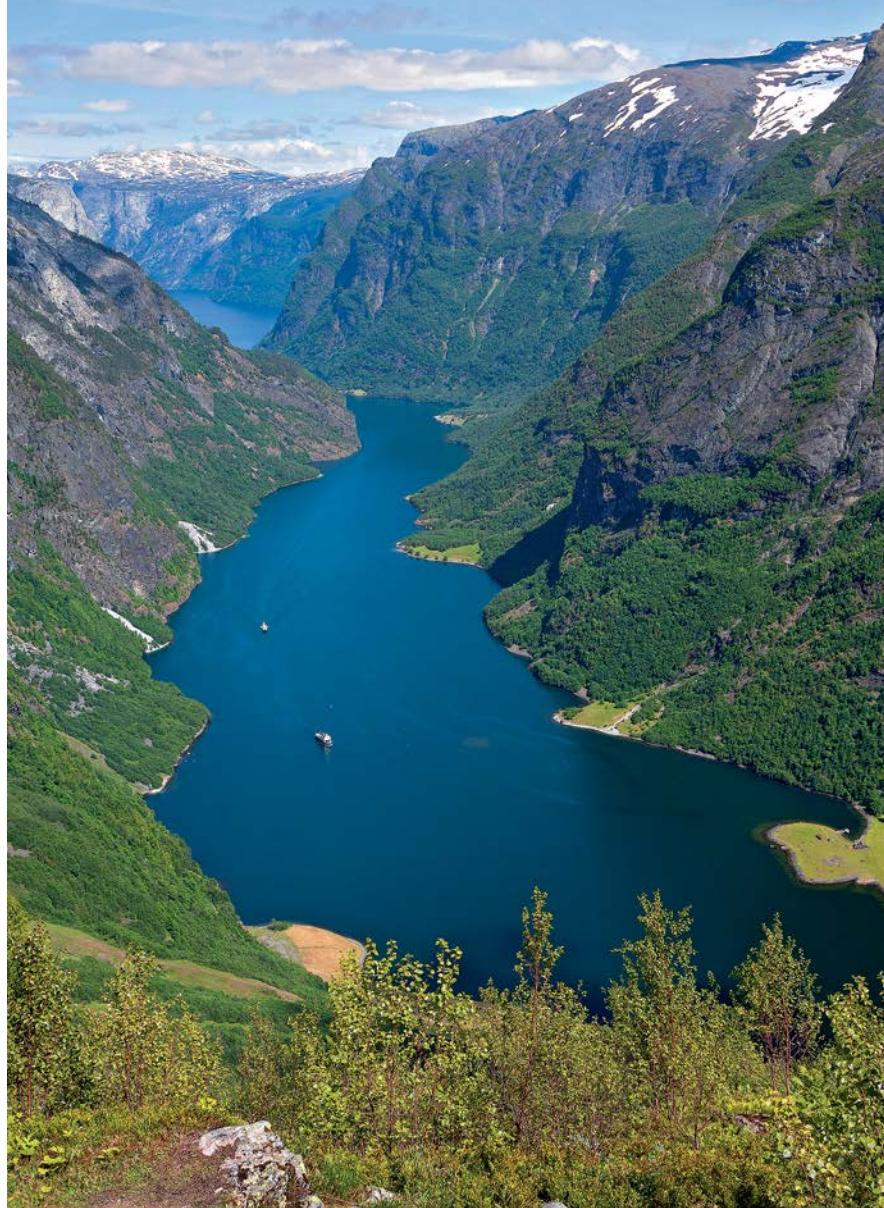

Fiordy na południowo-zachodnim skraju norweskiego wybrzeża to wyryte przez morze niezwykle malownicze kanały otoczone wysokimi skalistymi brzegami. Z kilkunastu fiordów najdłuższy i najgłębszy jest **Sognefjord**, a za jego najpiękniejsze odgałęzienia uważa się **Nærøyfjord** i **Aurlandsfjord**. Poza rejsami statkiem można tu także skorzystać z wodnego safari.

Amatorów wypoczynku na łódzie z pewnością zainteresuje przejażdżka kolejką Flåm, wyprawa rowerowa szlakiem Rallarvegen lub piesza wycieczka wyznaczonymi trasami, wiodącymi do licznych zabytkowych świątyń, tradycyjnych wiosek oraz punktów widokowych.

Nordkapp to skaliste urwisko na wyspie Magerøya, do którego można dojechać z lądu specjalnym tunelem drogowym. Satysfakcja ze zdobycia jednego z najdalej na północ wysuniętego skrawka kontynentu jest bezcenna, a wrażenia niezapomniane. W rzeczywistości są jeszcze dwa miejsca usytuowane bliżej bieguna, jednak Nordkapp stanowi punkt symboliczny, najczęściej odwiedzany przez turystów. Pomiędzy 14 maja a 29 lipca dodatkową atrakcją są białe noce, kiedy słońce nie chowa się za horyzontem.

Oslo, w południowej Norwegii, niedaleko granicy ze Szwecją, to jedno z najbogatszych miast świata. Nie ma tam wielu zabytków, ale zachował się średniowieczny zamek Akershus oraz XVII-wieczna katedra – Domkirke – z przepięknym ołtarzem i cennymi witrażami. Bardziej współczesną, neoklasycystyczną zabudowę reprezentuje Det Kongelige Slott – pałac królewski wzniesiony na wzgórzu, z wielką salą balową o powierzchni 360 m². Równie ciekawie prezentują się Storting, czyli XIX-wieczny gmach parlamentu, oraz nieco nowszy ratusz. Ozdobą Oslo są parki i zielony półwysep Bygdøy z dwiema plażami.

Nærøyfjord

Nordkapp

Helsinki

Stolica: Helsinki

Powierzchnia: 338 145 km²

Liczba ludności: 5 533 793

Gęstość zaludnienia: 17 os./km²

Waluta: euro (EUR)

Strefa czasowa: UTC+2 (zima), UTC+3 (lato)

FINLANDIA

Finlandia, usytuowana nad zatokami Botnicką i Fińską, to malowniczy kraj z ok. 60 tys. jezior. W krajobrazie zaznaczają się też liczne tereny bagienne otoczone naturalnymi lasami oraz masyw Gór Skandynawskich, których tylko fragment znajduje się w granicach kraju. Linie brzegową urozmaicają liczne wysepki. Finlandia leży w strefie klimatu umiarkowanego chłodnego. Znajduje się tam najśłynniejsza wioska świata – Rovaniemi, czyli siedziba Świętego Mikołaja. Symbolem kraju są renifery, które w północnych rejonach stanowią podstawę gospodarki lokalnych społeczności.

Helsinki, położone na półwyspie i wyspach w obszarze Zatoki Fińskiej, szczycą się piękną zabytkową dzielnicą Kruununhaka z XVI-wiecznymi zabudowaniami. Najbardziej reprezentacyjne miejsce stolicy to Senaatintori, czyli plac Senacki z dominującym białym gmachem katedry luterńskiej. Warto zobaczyć również siedzibę fińskiego rządu oraz ratusz. Równie ciekawe są domy mieszczańskie, Pałac Prezydencki z końca XIX w., kościoły, w tym kilka średniowiecznych, most Pitkäsilta z 1878 r., Biblioteka Narodowa, obserwatorium astronomiczne Ursa z 1926 r. oraz teatry. Ważnym zabytkiem jest też gwiaździsty fort na wyspach – twierdza Suomenlinna – w 1991 r. wpisana na listę UNESCO. Miasto oferuje wiele atrakcji związanych z morzem. Nie brakuje też oferty kulturalnej i gastronomicznej, ze słynną zupą z renifera na czele.

Laponia (fiń. Lappi, szw. i norw. Lappland, lapońskie Sápmi) – kraina śniegu i mrozu w północnej części kraju, poza kołem podbiegunowym – administracyjnie należy do czterech państw. Teren zamieszkuje lud Saamów, którego życie nierozwalnie jest związane z reniferami, zapewniającymi pożywienie, skóry na odzież i namioty, a także środek transportu. Dla turystów jest to kraina ekstremalnych wrażeń, ponieważ panuje tam bardzo długa zima. W Laponii można się zmierzyć z olbrzymimi pustymi przestrzeniami, zanoć w igloo albo drewnianym domku traperskim, przejechać się psim zaprzęgiem, poznać lokalną kulturę w wiosce **Sevettijarvi** albo zwiedzić ciekawe miasta, np. **Rovaniemi** lub **Ivalo**.

Oulu, północna fińska metropolia, usytuowana niedaleko szwedzkiej granicy, w najodleglejszym zakątku Bałtyku, to jedyne duże miasto w tym regionie Skandynawii, ważny węzeł komunikacyjny w pobliżu lotniska, z którego latają samoloty za koło podbiegunowe. W mieście jest sporo atrakcji turystycznych, w tym pozostałości dwóch zamków: Kastelli z 1375 r. i Oulu z 1590 r. Wiele zachowanych zabudowań pochodzi z XVIII stulecia. Warto zobaczyć 400-letni park i cmentarz, zabytkowy ratusz z 1880 r., XVIII-wieczną katedrę Tuomio-kirkko, skansen na wyspie Pikkisaari, XVII-wieczny budynek Muzeum Sztuki oraz zabytkową halę targową.

Oulu, ratusz

Laponia, jezioro Inari

Rovaniemi, Wioska Świętego Mikołaja

Rovaniemi, miasto w północnej części kraju, jest stolicą i głównym centrum gospodarczo-handlowym fińskiej części Laponii. Miasto jest niezwykle silnie związane z tradycją Świętego Mikołaja. Sama postać jest oczywiście legendą, której pierwowzorem był średniowieczny biskup, znany z dobroczynności. Jednak stworzenie baśniowego staruszka w czerwonym stroju i z saniami zaprzężonymi w renifery miało znamienity wpływ właśnie na Rovaniemi. Główną atrakcją miasta jest Wioska Świętego Mikołaja. W okresie przedświątecznym zaczyna działać specjalna poczta, do której trafiają listy dzieci z całego świata. Poczta ma nawet swój własny adres i kod pocztowy. Kolejnym elementem związanym z tradycją jest biuro Świętego Mikołaja – reprezentacyjne miejsce, w którym przyjmowane są delegacje. Przez teren Wioski przebiega linia koła podbiegunowego – chętni mogą otrzymać specjalny certyfikat jej przekroczenia. Ponieważ Mikołajowi zwykle towarzyszą renifery, w Rovaniemi prowadzi się ich hodowlę. Dumą miasta są również psy husky. W mieście działa fabryka zabawek, a na amatorów śnieżnego szaleństwa czekają specjalny tor saneczkowy, kilka stoków z wyciągami oraz kompleks skoczni narciarskich.

Turku, usytuowane jest w południowej Finlandii, u ujścia rzeki Aurajoki, która płynie przez miasto zadbanym, obsadzonym drzewami kanałem. Słynie przede wszystkim z najstarszego w Finlandii zamku Turunlinna, pochodzącego z XII w. Poza starą siedzibą władców jest tam także ponad 50 innych zabytków. Do najcenniejszych zaliczane są katedra i bazylika z XIII w., klasztor z XV stulecia oraz pozostałości średniowiecznego miasta. W mieście znajdują się też: XVII-wieczny uniwersytet – Åbo Akademi – najstarszy w Finlandii, zabytkowa apteka oraz liczne muzea.

Wyspy Alandzkie (szw. Åland, fiń. Ahvenanmaa) to sześć niewielkich wysepek szkierowych usytuowanych u wejścia do Zatoki Botnickiej, należących do Finlandii, ale cechujących się autonomią administracyjną, a nawet własnym parlamentem i flagą. Region może się poszczycić niespotykanym pięknem krajobrazu wybrzeży szkierowych, z licznymi zatoczkami i karłowatą roślinnością. Jest to doskonałe miejsce do samotnych wypraw morskich. Na jednej z wysp znajduje się Kastelholm, zamek, na którym gościła Katarzyna Jagiellonka, córka króla Zygmunta I Starego i żony Jana III Wazy.

Turku, zamek Turunlinna

Wyspy Alandzkie, zamek Kastelholm

Bańska Szczawnica

Stolica: Bratysława

Powierzchnia: 49 035 km²

Liczba ludności: 5 430 000

Gęstość zaludnienia: 111 os./km²

Waluta: euro (EUR)

Strefa czasowa: UTC+1 (zima), UTC+2 (lato)

SŁOWACJA

Słowacja, państwo bez dostępu do morza, leży w Europie Środkowej, graniczy z Polską, Czechami, Austrią, Węgrami i Ukrainą. Znajduje się w strefie klimatu umiarkowanego, cieplejszego na południu, a chłodniejszego w obszarze północnego pogórza. Większość terenu jest górzysta z dominującymi pasmami Karpat oraz licznymi kotlinami, w których ulokowały się małe miejscowości. Atrakcją turystyczną jest Słowacki Kras – wapienny obszar obfitujący w liczne formacje skalne, jaskinie, podwodne rzeki i jeziora. Około 40% terenu Słowacji porastają lasy, które zapewniają czyste powietrze oraz stwarzają dogodne warunki do uprawiania turystyki. Słowacja to także obszary występowania licznych gorących źródeł, przy których powstały uzdrowiska i kąpieliska termalne. Jest to też doskonałe miejsce do uprawiania sportów zimowych – zbudowano tu setki kilometrów tras zjazdowych, wiele wyciągów i lodowisk.

miasta zahamowało wyczerpanie złoża ok. XVI w., obniżanie płac górników i częste bunty. Pomimo stosunkowo krótkiego okresu rozkwitu w Bańskiej Szczawnicy powstało wiele budowli, które przetrwały w bardzo dobrym stanie, dzięki czemu miasto liczbą zabytków dystansuje większość słowackich miast. Centralne miejsce zajmują zamki – Stary i Nowy – dziś obiekty muzealne. Ozdobą są też gotyckie i barokowe kościoły oraz zespół kalwarii na wzgórzu Scharfenberg. Po dawnym przemyśle wydobywczym zachowały się techniczne instalacje na terenie skansenu, sztolnia Glanzenberg i zabudowania osiedla górniczego. Wiele średniowiecznych budowli, w tym ratusz i kolumny wotywnie, znajduje się też w historycznym centrum.

Bańska Szczawnica (słowac. Banská Štiavnica), miasto o średniowiecznych i górniczych korzeniach, w przeszłości należało do państwa węgierskiego. Wydobycie rud złota i srebra datowane jest na tym obszarze od XII w. Rozwój

Bardejów (słowac. Bardejov), nad rzeką Topľą, to średniej wielkości miasto, które rozwinęło się na bazie XI-wiecznej osady, okresowo pozostającej też we władaniu państwa polskiego. W czasach węgierskich Bardejów zasiedlali niemieccy osadnicy i to głównie im miasto zawdzięcza rozwój rzemiosła i handlu. Największy rozkwit ośrodka nastąpił po wojnach tureckich – zbudowano wtedy wiele budowli publicznych i kulturalnych. Budynki o największej wartości historycznej są skupione wokół centralnego rynku o nietypowym, wydłużonym kształcie. Jednopiętrowe gotyckie kamieniczki o trójkątnym zwieńczeniu fasad i dwuspadowym dachu ustawione są w szpaler wzdłuż dłuższych pierzei. Na starówce warto też zobaczyć XIV-wieczną bazylikę – najstarszy kościół miejski, a także doskonale zachowane mury obronne oraz szereg fortyfikacji z okresu od XIV do XVI w. z barbakanem i basztami. Perełką bardejowskich i słowackich zabytków jest zespół budowli żydowskich. Poza synagogą w jego skład wchodzi szereg zabudowań publicznych, a także kirkut. Zabudowa miasta została wpisana na listę UNESCO.

Bratysława (słowac. Bratislava), w zachodniej części kraju, pełni funkcję stolicy, ale jest też jednym z najpiękniejszych miast Europy Wschodniej. Leży w nietypowym miejscu, w którym łączą się granice trzech państw. Ciekawa jest

Bardejów, rynek

Bratysława

